

експорту комерційних послуг у світі склав \$ 2766 млрд., а імпорту - \$ 2627 млрд., у той час як в 1980 р. відповідно \$ 365 і \$ 402 млрд. Світовим лідером в галузі торгівлі послугами є США, частка яких у світовому експорті та імпорті комерційних послуг у 2012 р. дорівнювала 14,4% і 11,7%.

Сучасний стан і розвиток економіки в Україні характеризується активним розвитком ринку послуг, відбувається гегемонізація соціальної сфери як основи формування ринку послуг, що проявляється перш за все зростанням ролі соціальної сфери у формуванні ВВП, у структурі зайнятості. В абсолютних показниках ВВП України демонструє поступове зростання після провалу 1990-х роках [6, с. 459]. Вже в 2005 році ВВП України майже досяг рівня 1990 року. За показниками ВВП на душу населення українці залишаються в середньому втричі біднішими, ніж пересічний мешканець планети.

В Україні обсяг реалізованих послуг має тенденцію до зростання, зокрема, за 2002-2012 рр. збільшився в 7 раз (рис.):

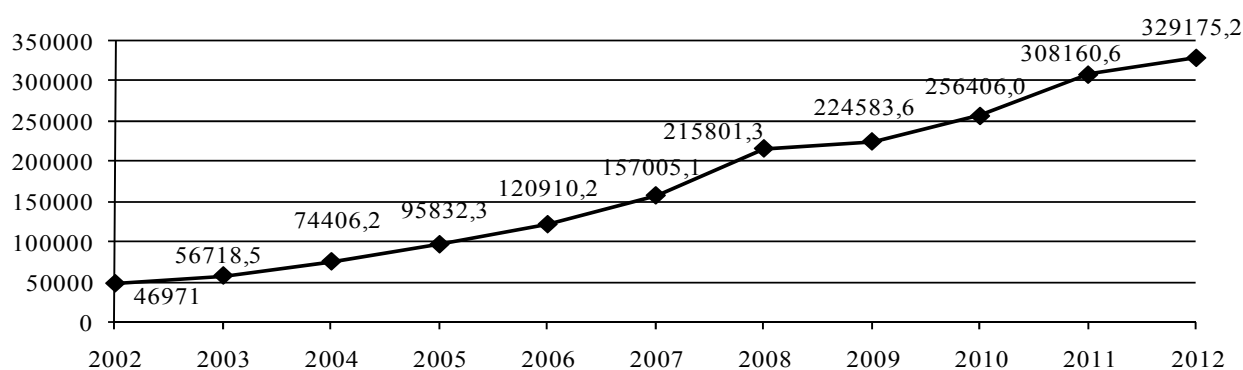

Рис. Динаміка обсягу реалізованих послуг, млн. грн.

Отже, можна зробити висновок, що внаслідок економічної кризи в Україні розвиток ринків послуг уповільнюється. Також розвиток сфери послуг в Україні потребує залучення додаткових інвестицій, в т.ч. іноземних. Залучення іноземного капіталу забезпечить не тільки надходження необхідних фінансових ресурсів, але й передових, технічно ефективних методів реалізації послуг, що сприятиме підвищенню їх якості, доступності, культури обслуговування та в кінцевому рахунку - підвищить конкурентоспроможність вітчизняних виробників послуг та значно зміцнить позиції України в міжнародному обміні послугами.

ФУНКЦІЇ ТА РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ СТРУКТУР В СОЦІАЛЬНІЙ ПОЛІТИЦІ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ НА 2011 – 2015 РОКИ

*Слюсар С.Т., аспірантка кафедри економіки підприємства,
Національний університет біоресурсів і природокористування України,
м. Київ, Україна*

Процес становлення та розбудови Української держави збігся у часі з реформуванням політичної системи та становлення демократичного інституту публічної влади – місцевого самоврядування, яке визначається як право та реальна

спроможність територіальної громади в межах законів та повноважень самостійно вирішувати питання місцевого розвитку села, селища [3]. Слід зазначити, що основою життєдіяльності села, селища завжди буде економічний розвиток, який повинен бути регульованим та направленим на підвищення якісного рівня життя територіальної громади села, селища, а також росту її добробуту.

З реорганізацією колгоспно-радгоспної системи, подібненням землекористування, з паюванням земель, натуралізацією виробництва розпалися виробничі зв'язки, сільські територіальні громади не спроможні виступати в ролі єдиного колективного суб'єкта.

Бізнес представлений на селі не стільки як суб'єкт управління чи господарювання, скільки як суб'єкт власності, оскільки переважна більшість бізнесменів на селі – це власники земельних паїв, значна частина яких здає їх в оренду, при цьому не отримуючи прибутку. Що стосується нових агроформувань, то вони перебувають у стадії становлення, а тому не мають економічних важелів впливу на стан місцевих справ. Інший різновид бізнесу – великі компанії, які сплачують податки в містах за місцем своєї реєстрації, а тому село не отримує від цього ніякої користі. Отже, управлінський вплив бізнесових структур, який визначається передусім їх економічною, фінансовою присутністю в сільських територіальних утвореннях, поки є незначним [1, С.43-48].

Жителі сільських громад повинні прийти до висновку, що вирішувати проблеми та здійснювати рішучі дії заради розвитку свого села краще і легше разом. Тобто жителі сільських громад повинні керуватися двома загальними причинами, коли вирішують питання членства в громадських організаціях: по-перше що, це сприятиме розвитку власного бізнесу, по-друге, мати бажання знайти однодумців. Таким чином, зросте колективний захист спільних інтересів, навіть не завжди своїх власних.

В даний час, громадські організації є важливим і невід'ємним елементом розвитку сільських територій, але тільки за умови, що вони будуть відкритими, здатними до саморозвитку, як суб'єкти соціальної політики. Стратегія розвитку сільських територій Київської області розглядає ефективність громадських організацій, якщо такі будуть створені для задоволення й захисту законних соціальних, економічних, творчих, національно-культурних, спортивних та інших інтересів громадян.

До загальних умов створення громадських організацій стратегія розвитку сільських територій відносить:

- 1) добровільність об'єднання громадян;
- 2) самоврядування та саморегуляцію;
- 3) відсутність у громадських організацій державно-владних повноважень;
- 4) обов'язковість участі членів громадських організацій у її роботі та створенні матеріальної бази об'єднання шляхом внесення членських внесків;
- 5) наявність статуту об'єднання громадян [2, С. 94-99].

Нині стратегія розвитку сільських територій передбачає розвиток сильного неурядового сектору. Така модель сприятиме соціальній політиці в розвитку сільських територій.

В сучасних умовах, функції та роль громадських структур в соціальній політиці розвитку сільських територій, розглядаються такі, як:

- працевлаштування: неурядовий сектор повинен давати роботу;

- школа майбутнього працевлаштування. Неурядовий сектор повинен готувати майбутніх фахівців;

- надання послуг: це найбільш очевидна роль та функції громадських організацій для розвитку села;

- знання про місцеві умови і потреби: громадські організації на сільських територіях можуть вирішувати конкретні проблеми. Вони краще за інших знають потреби і потреби своїх співтовариств;

- гнучкість: сільські громадські організації не повинні бути обтяжені бюрократичною ієрархією. Це дасть можливість еластично адаптуватися до нових ситуацій і умов, і виживати в надзвичайних ситуаціях;

- ефективність: сільські громадські організації повинні навчитись надавати публічні блага і послуги ефективніше, ніж інші суб'єкти, на відміну від державних установ, вони повинні створити конкурентне поле між собою за здобуття грантів і замовлень (дотацій і контрактів).

Таким чином, сільські громадські організації будуть представляти і захищати свої законні інтереси та законні інтереси своїх членів у державних та громадських органах; одержувати від органів державної влади і управління та органів місцевого самоврядування інформацію, необхідну для реалізації своїх цілей і завдань; вносити пропозиції до органів влади і управління; розповсюджувати інформацію і пропагувати свої ідеї та цілі – це провідна роль громадських структур у відбудові та розвитку сільських територій.

Список літератури:

1. Гайдуцький П.І. Про основні засади реформування системи державної підтримки сільського господарства та сільської території / П.І. Гайдуцький // Економіка АПК. – 2010. – № 11. – С. 43-48.

2. Прокопа І.В. Соціальні аспекти розвитку сільських територій / І.В. Прокопа // Соціально-економічні проблеми розвитку українського села і сільських територій : матер. VII річних зборів Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників. – К.: Вид-во «Либідь», 2005. – С. 94-99.

3. Соціально-економічний розвиток сільських територій / За ред. В.К. Терещенка. – К., 2011. - 335 с.

СТАЛИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

Хміль Н.В., к.е.н., с.н.с., ННЦ «Інститут аграрної економіки», м. Київ, Україна

Ідеологія сталого розвитку суспільства (гармонізація розвитку соціальної, економічної та екологічної складових) покликана вирішити сучасні глобальні проблеми людства таким чином, щоб не тільки задовольнити зростаючі потреби населення планети, а й не позбавити можливості майбутніх поколінь задовольняти свої власні. Ця ідеологія не дарма визначена вченими домінантою на ХХІ ст. У зв'язку з цим, міжнародна спільнота, починаючи з 1992 р. постійно організовує заходи, спрямовані на консолідацію зусилля з боку всіх країн у боротьбі з соціально-економічними та екологічними проблемами (голодом, вичерпністю природних ресурсів, забрудненням навколишнього середовища, війнами, поляризацією